

КАКВО Е ВАЖНО ДА ЗНАЕМ ЗА ВАКСИНИТЕ СРЕЩУ COVID-19?

Ваксините, с които България провежда имунизационната си кампания срещу COVID-19, са преминали успешно и трите фази на клиничните изпитвания. Те са разработени в съответствие със същите законови изисквания за фармацевтично качество, безопасност и ефикасност като другите лекарства. Както всички лекарства, ефектите на ваксините се тестват първо в лаборатория, включително и върху животни, след това проучвания се провеждат сред голям брой доброволци от различни държави, на различна възраст, с или без придружаващи заболявания.

Преди одобрение всички ваксини в ЕС се оценяват по същите високи стандарти като всяко друго лекарство. Това, което е различно за ваксините срещу COVID-19, е, че скоростта на развитие и потенциалното одобрение са много по-бързи поради спешната ситуация, свързана с общественото здраве. За целта Европейската агенция по лекарствата (EMA) създаде специална експертна работна група и процедури за бърз преглед, за да оцени висококачествените предложения на компаниите във възможно най-кратки срокове, като същевременно гарантира солидни научни доказателства за ползата от ваксините.

Ваксините срещу COVID-19 са разработени на базата на различни технологии:

- **иРНК** – тези ваксини обучават нашите клетки как да произвеждат протеин (или част от протеин), който предизвиква имунен отговор. Този имунен отговор ни предпазва от заразяване, ако истинският вирус навлезе в организма ни. иРНК са ваксините на BioNTech/Pfizer и Moderna, както и тази на CureVac, която към момента се оценява от EMA.
- **аденовирусни** – след като бъде приложена, ваксината доставя в организма ни ген на SARS-CoV-2. Клетките го използват, за да произведат безопасен фрагмент от коронавируса, или т.нар. "spike" протеин. Иммунната система разпознава този протеин като чужд и така се активира естествената защита на организма. Такива са ваксините на AstraZeneca и на Janssen, както и руската Sputnik V, която към момента се разглежда от EMA.
- **антигени** – използва се антиген на вируса. При контакта с него имунната система се активира и произвежда специфични антитела, които да неутрализират патогена при повторна среща с него. Такава е ваксината на Novavax, която понастоящем се оценява от EMA.

Ваксините са сигурни и ефективни срещу тежко протичане на заболяването и възможни сериозни последици върху здравето.

Ваксинирането дава индивидуална защита, но с постигането на високо ваксинално покритие сред населението разпространението на COVID-19 ще бъде ограничено. **Целта на Министерството на здравеопазването е в страната да бъде постигнат колективен имунитет, което означава поне 70% от населението да бъде имунизирано.** Най-важно е ваксина да получат възрастните хора и тези с хронични заболявания, тъй като рискът от тежко протичане на заболяването и летален край при тях е най-висок. За да защити гражданите, министерството е осигурило достатъчни количества от всички одобрени в ЕС ваксини, като приложението им е безплатно и доброволно, без значение от здравноосигурителния статус на гражданите.

Трябва да бъдем внимателни, защото в общественото пространство все по-често се разпространява невярна информация за ваксините. По този начин се подрива доверието в имунизационния процес и в ползата, която ваксините носят.

Науката е категорична, че ваксините срещу COVID-19 са безвредни и безопасни – те нямат общо с мрежата за пренос на данни 5G; не водят до безплодие; не променят човешкото ДНК; не заразяват с коронавирус; чрез ваксинация не се поставя чип в тялото на човека.

За да направят гражданите своя информиран избор, е важно да ползват достоверни източници и да бъдат критични към всичко, което четат в социалните мрежи и в интернет пространството. Достоверни източници на информация са: Световната здравна организация, Европейската комисия, Европейската агенция по лекарствата, Европейският център за контрол и превенция на заболяванията, Министерството на здравеопазването, Изпълнителната агенция по лекарствата, Националният център по заразни и паразитни болести и т.н.

Сред най-често задаваните от гражданите въпроси относно ваксините е този за нежеланите лекарствени реакции след имунизация. Хората не трябва да се притесняват, защото тези реакции са нормални и преминават бързо. Такива са отпадналост, болка в мускулите, главоболие и зачервяване на мястото на инжекцията. Обикновено те се появяват веднага след ваксинацията и преминават за часове. Симптомите са очаквани и показват, че имунната система отговаря на ваксината и създава антитела срещу вируса. Такива реакции обаче не са задължителни – голяма част от ваксинираните не проявяват никаква симптоматика след имунизация.

В случай на проява на неочаквана странична реакция, гражданите следва да уведомят медицинското лице, поставило ваксината, или ваксинационния пункт, в който е приложена.

***Материалът е подготвен
от РЗИ – Софийска област***